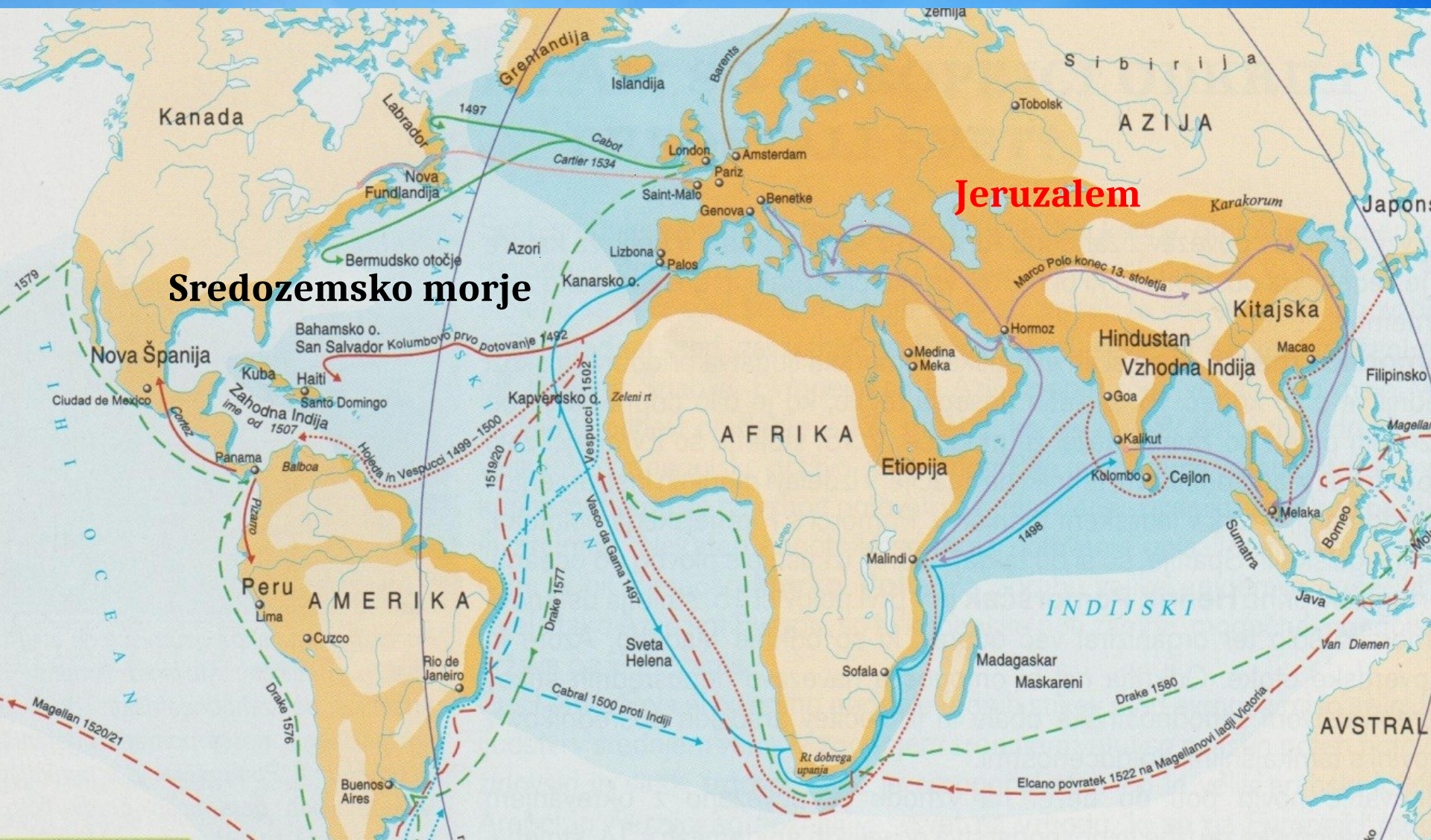

GEOGRAFSKA ODKRITJA...

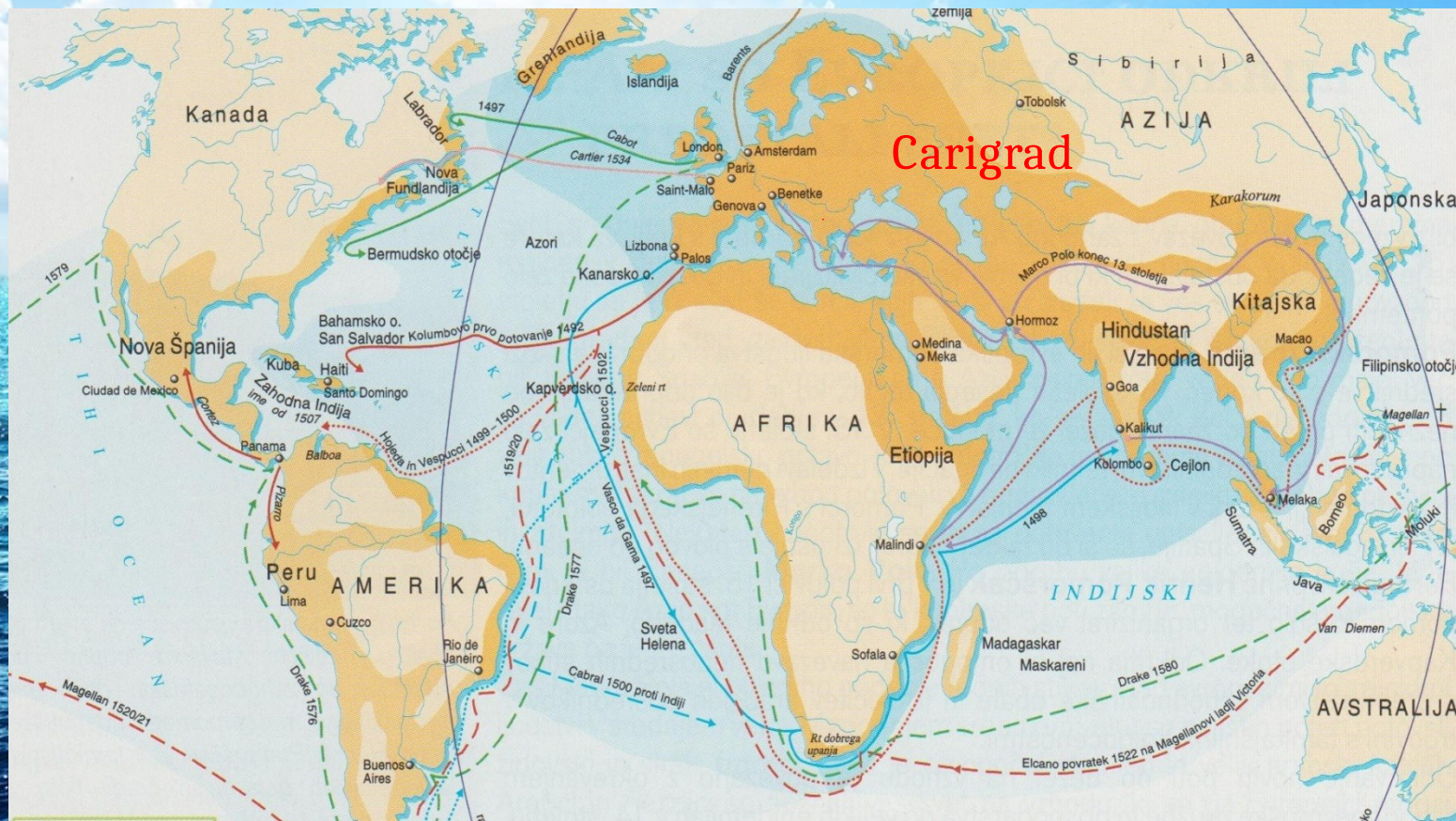
- Središče sveta je do 15. stol. bil JERUZALEM
- Najbolje so poznali SREDOZEMSKO morje

- Večji del Azije je povezovala velika MONGOLSKA DRŽAVA
- Na območju le-te je bilo omogočeno varnejše potovanje po kopnem
- Razpadla je zaradi izbruha epidemije KUGE

- Turki leta 1453 zavzamejo Carigrad
- tudi ves evropski JV, Bližnji vzhod, S Afriko
- Ogroženi tudi Italija in Španija
- S tem evropskim trgovcem zaprli kopensko povezavo z vzhodom

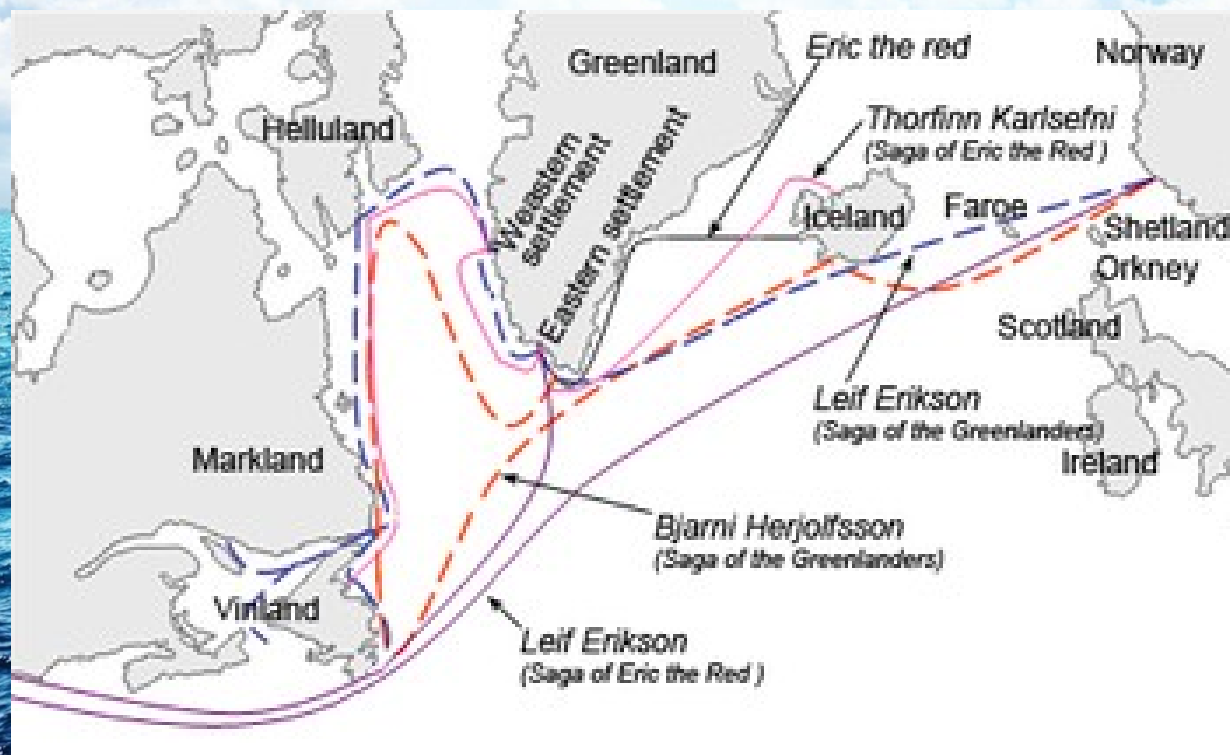
MARKO POLO

- slaven beneški popotnik
- v Aziji iskal nove trgovske poti
- iste trgovske poti kot on, poznali tudi sirski in židovski trgovci
- slaven po njegovih potopisih

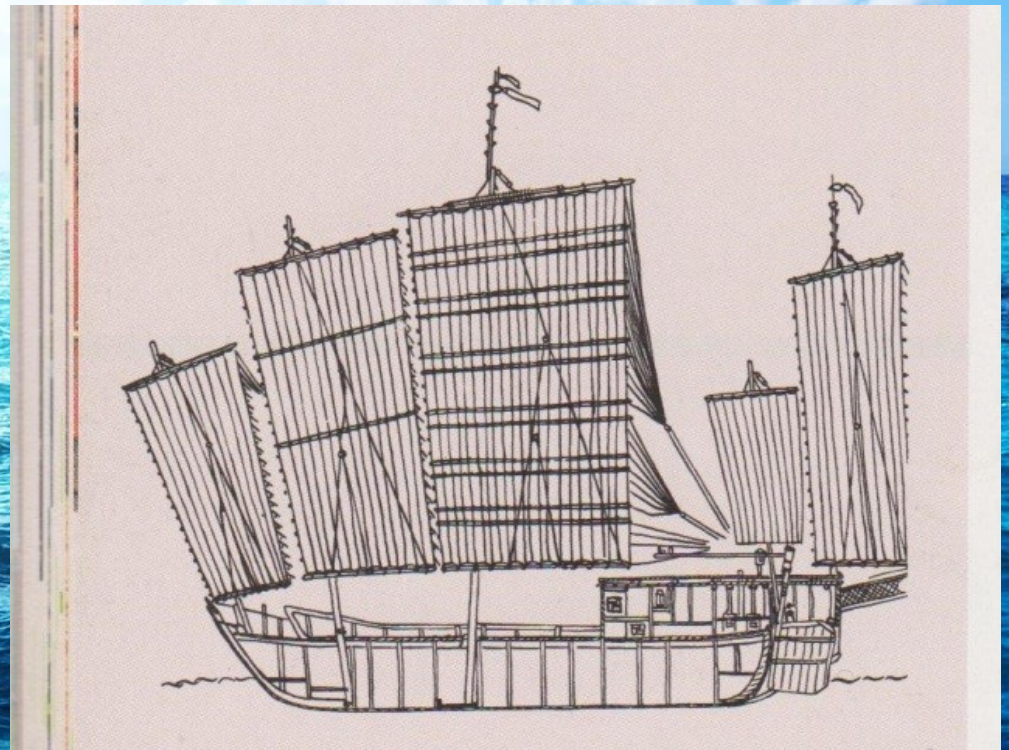
Viking ERIK RDEČI

- nizozemski raziskovalec
- ime dobil po svojih rdečih laseh in bradi
- 500 let pred Kolumbom, preko Grenlandije prišel na Ameriko

Kitajci ter njihova džunka

- Kitajci odlični pomorščaki in kartografi
- imeli tehnološko dovršena plovila **DŽUNKE:**
 - ❖ osnovno pričvrščeno krmilo, eno do pet jader
 - ❖ dolga do 60m, odlično vodljiva
 - ❖ zaradi konstrukcije in vodotesnih materialov odlično prenesla razburkano morje in viharje

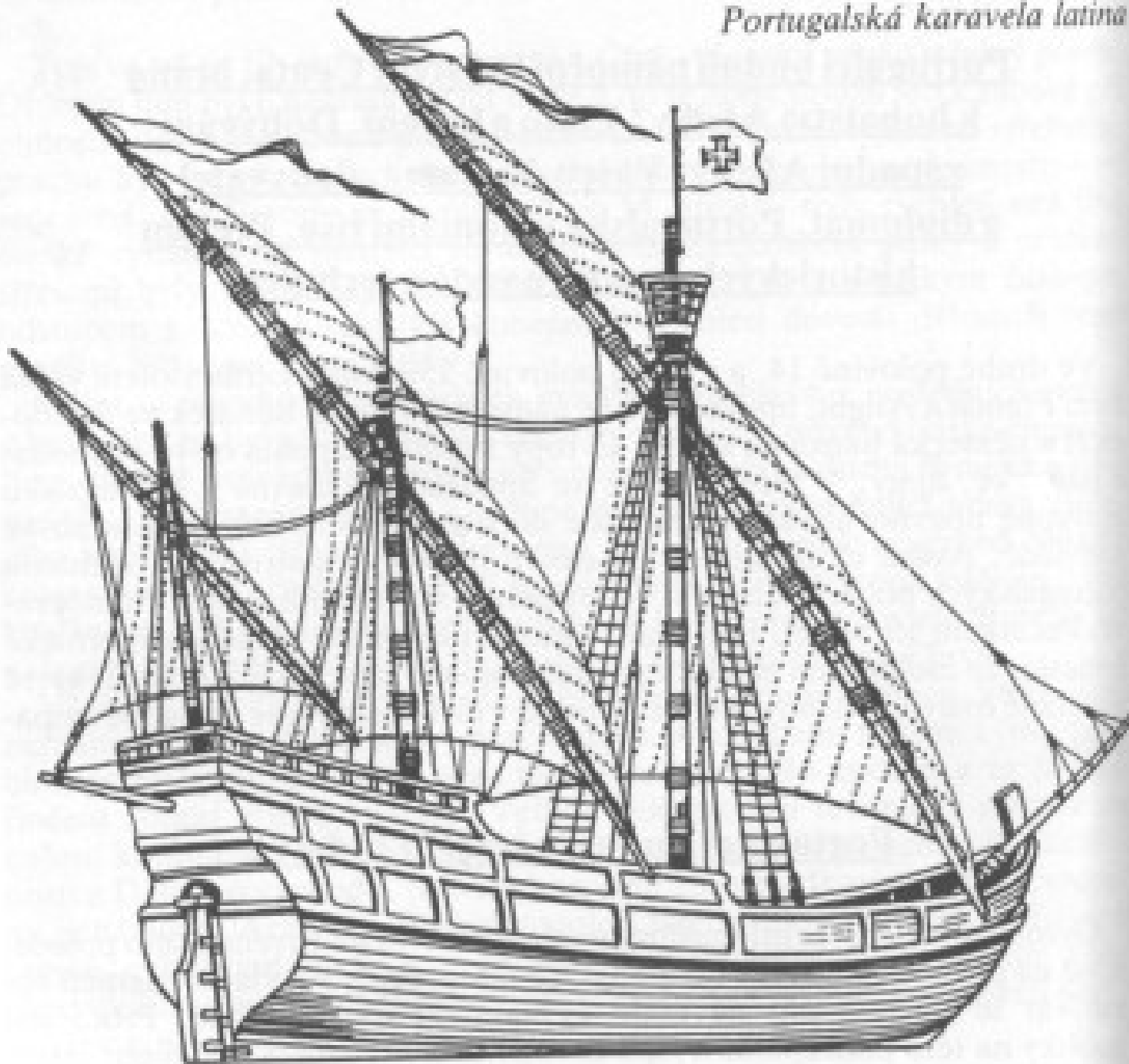
VZROKI za geografska odkritja

- pomanjkanje zlata in srebra
- potrebe po novih trgih in surovinah
- želja po širjenju krščanstva
- iskanje poti v Indijo po drugih poteh
(turki zasedejo Balkan in Malo Azijo in zaprejo
trgovsko pot)

POGOJI za geografska odkritja

- napredovanje v geografskih znanostih (astrolab, kompas, zemlja je okrogla, sekstant)
- podpora vladarjev
- uvedba strelnega orožja- TOPNIŠTVO
- ladijska tehnika- **KARAVELE:**
 - ❖ trikotna jadra na nekaj jamborih
 - ❖ oblika in zgradba učinkovita za manevriranje
 - ❖ dolge 20-30m
 - ❖ zelo hitre in okretne, a so zaradi majhne prostornine lahko vkrcale malo tovora

Portugalská karavela latina

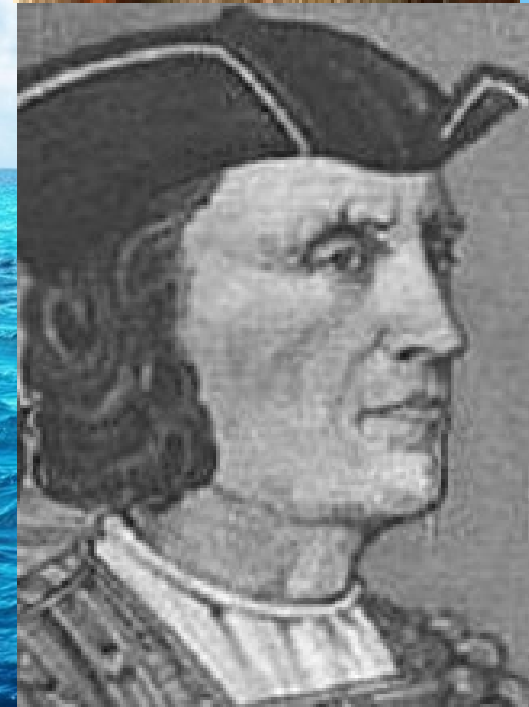
Portugalski odkritelji

➤ HENRIK POMORŠČAK:

- ❖ v 15. stol. ustanovi pomorsko šolo
- ❖ organizira odprave, ki odkrijejo Madeiro, Azore in Kapverdske otoke

➤ BARTOLOMEO DIAZ:

- ❖ Portugalci se odpravljajo južneje ob zahodoafriški obali
- ❖ odkrije RT DOBREGA UPANJA

Poti raziskovalcev

Atabaliba kompt mit Francisco Pizarro überein/ der Kanton halben/
die er für sein erledigung bezahlen solte.

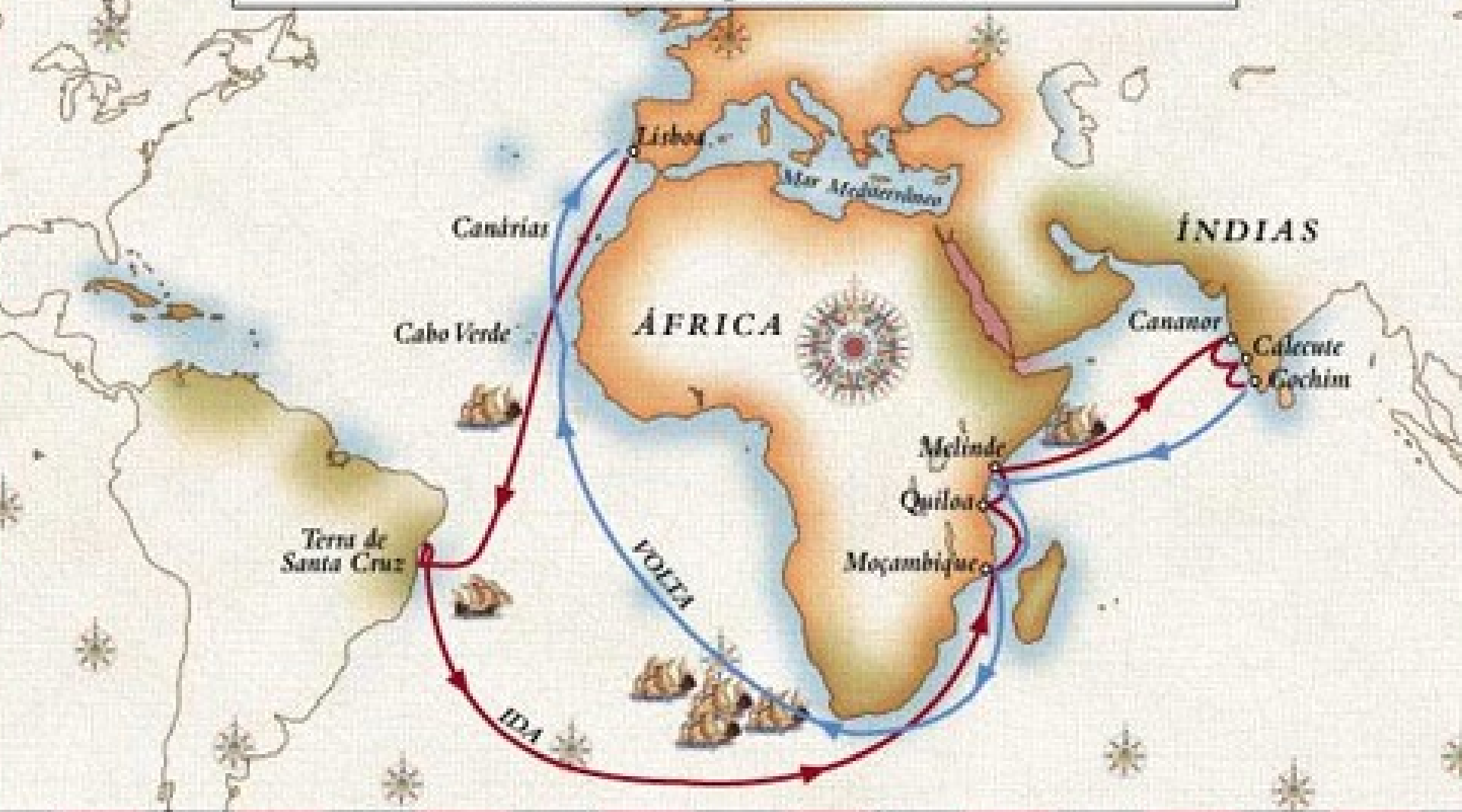
Inkovski vladar Atahualpa in Francisco Pizarro se pogajata za odkupnino (iz serije podob o Pizarrovih osvojitvah iz leta 1533).

o v KOLONIJE

A LONGA VIAGEM

Percurso completo de Cabral

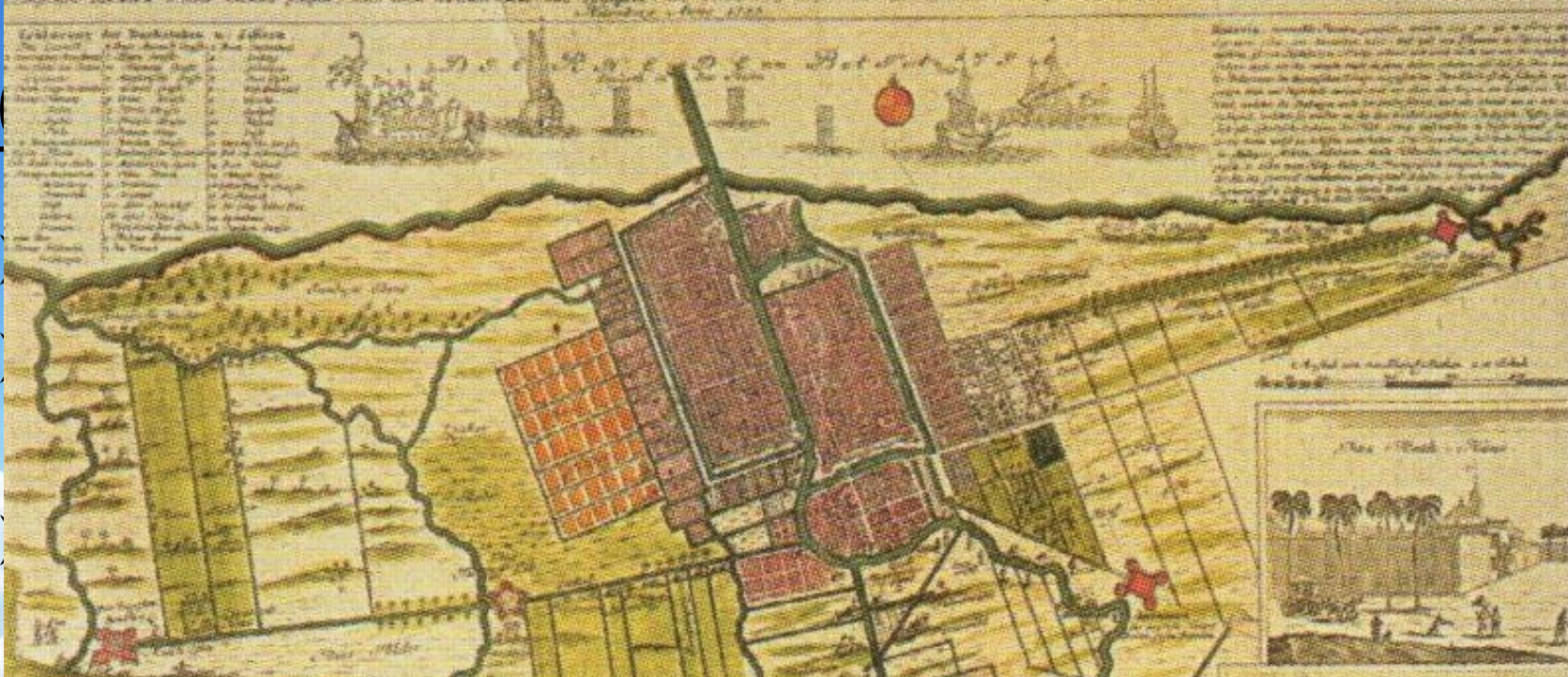

Sužnji v Braziliji

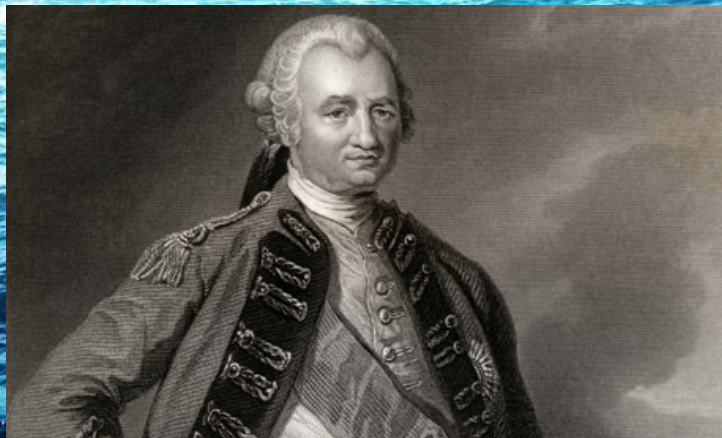
Ustanavljanje vzhodnoindijske družbe

- angleška, nizozemska in francoska
- cilj-streti portugalski monopol v trgovanju z vzhodom
- Nizozemci-Indonezija
- Angleži in Francozi borijo za Indijo

Anglija pridobi Indijo ... rasizem

- sedemletna vojna
- Anglija ima široka politična in vojaška pooblastila
- družbo vodi guverner Robert Clive
- družba zavzame JV del Indijske podceline
- uslužbenci hitro bogatijo, razširi se prekupčevanje
- Indijci sčasoma izgubljajo pomembne službe
- v Indijo prihajajo kolonialni uslužbenci in vojaki

POSLEDICE geografskih odkritij

PREDNOSTI □ :

- menjava dobrin in idej po svetu
- izmenjava rastlinskih, živalskih vrst
- Evropejci pridobijo imunost proti nekaterim boleznim
- Evropa iz novega sveta dobi koruzo, tobak, krompir,...
- širjenje rudarstva v Ameriki-kovine za orožje, orodje
- denarno-blagovno gospodarstvo

SLABOSTI □ :

- Američani imajo edino žival:lamo
- številne smrtonosne bolezni v Ameriki
- na ameriški celini izgine 9/10 prebivalstva
- uvajanje črnih sužnjev-nuja

Evropejci prinesli v Ameriko**Evropejci prinesli iz Amerike**

konje, osle, kokoši, prašiče, miši in podgane

purana, lamo, alpako, vikunjo, činčilo

sladkorni trs, kavo, banane, riž, pšenico, ječmen, rž, sojo, čičeriko, lečo, zelje, glavnato solato, endivijo, beluše, špinačo, blitvo

paradižnik, krompir, kumare, fižol, koruzo

čaj

kakav

meto, baziliko, peteršilj, majaron, timijan, rožmarin

papriko, vaniljo, kinin, kokain

murvo (za gojenje sviloprejk)

agavo

egiptovski bombaž, lan in konopljo

ameriški bombaž, kavčuk

mandljevec, oljko
breskve, marelice, jabolka,

kikirikije, lešnike
papajo, avokado, ananas

hruške, pomaranče, limone, grenivke, kutine, vinsko trto

jagode, robidnice, maline

tobak, chicle (žvečilni gumi)

vrtnice, lilije

orhideje, bugenvilije

železo, obdelovanje stekla, lončarsko vreteno

kanu, visečo mrežo, barvila

jezike, vero, abecedo, smodnik

koze in druge nalezljive bolezni

sifilis

Foto: M. Kären

Mešanje ras

- MESTICI - belci in indijanci
- MULATI - belci in črnci
- ZAMBI - črnci in indijanci

VSI DRUGAČNI, VSI ENAKOPRAVNI!

Vsako potovanje, ne glede
na to koliko je dolgo, se
začne z enim samim
korakom...

